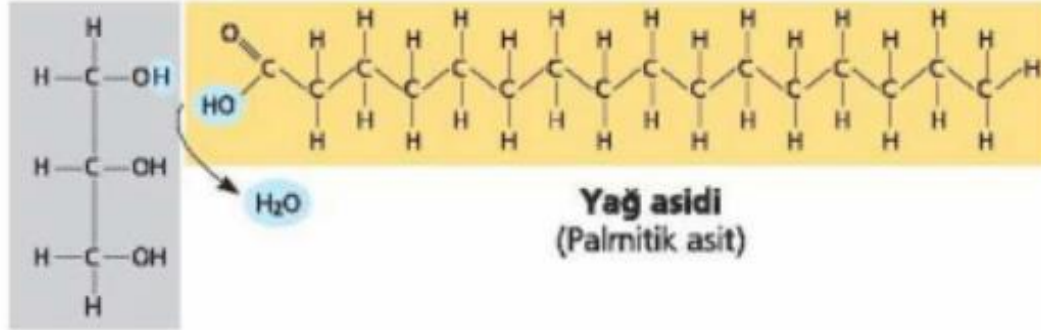

Lipidler

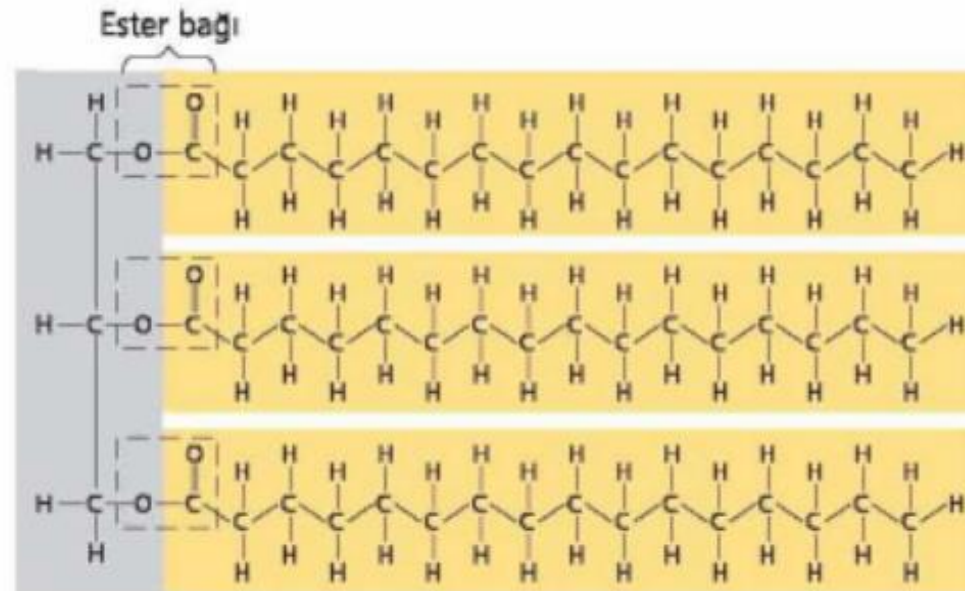
- Hidrofobik özellikte organik moleküllerdir.
- Çoğunlukla uzun hidrokarbon zincirleri içerirler.
- Burada yağlar, fosfolipitler ve steroidler üzerinde durulacaktır.

Yağlar

- Bir yağ iki tip küçük molekülün bir araya gelmesi ile oluşur (gliserol ve yağ asidi).
- Gliserol üç karbonlu bir alkoldür.
- Yağ asidinin ise bir ucunda karboksil grubu yer alır.
- Yağ asitlerinin uzun hidrokarbon zincirleri, bu bileşiklere hidrofobik özellik kazandırır.

(a) Dehidrasyon sentezi

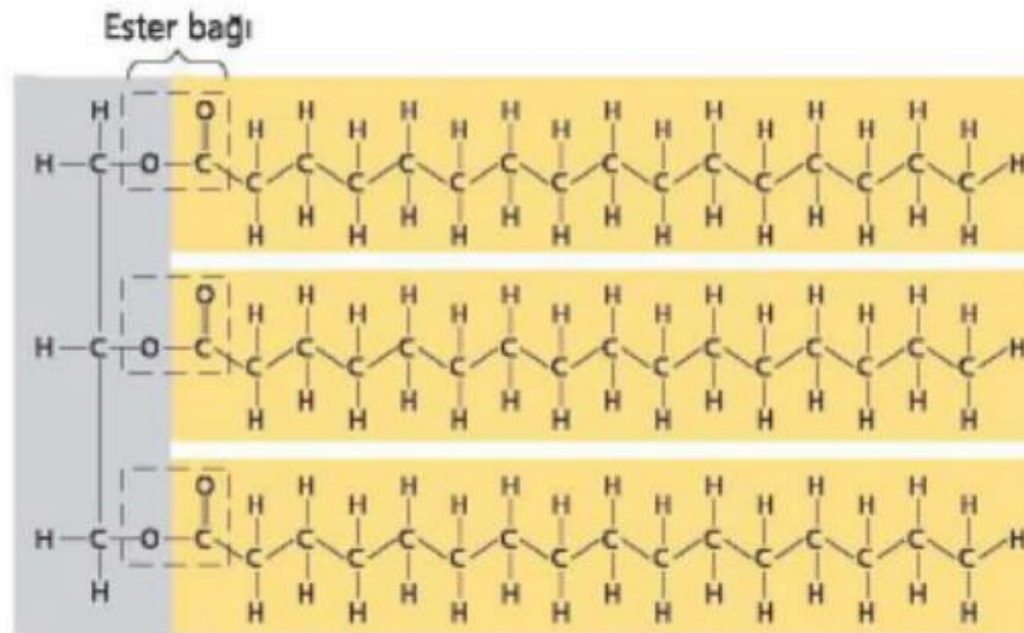

(b) Yağ molekülü (triasilgliserol)

Yağların oluşumu

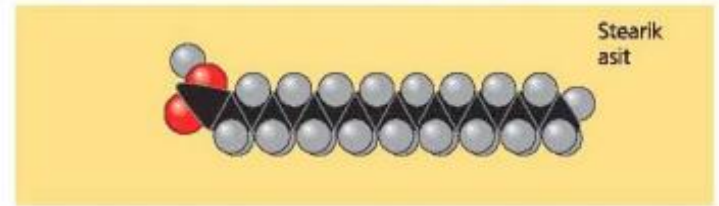
- Üç adet yağ asidinin her biri bir ester bağı ile gliserole bağlanır.
- Ortaya çıkan bileşiğe triaçil gliserol ya da trigliserit adı verilir.

Yağların oluşumu

Doymuş yağlar

- Yağ asidi hidrokarbon zincirlerini oluşturan karbon atomları arasında çift bağ yok ise bu moleküllere doymuş yağ adı verilir (H ile doymuş).

(a) **Doymuş yağ ve yağ asidi.** Oda sıcaklığındaki doymuş yağ molekülleri birbirlerine yakın konumda paketlenerek, katılaşırlar.

Doymamış yağlar

- Hidrokarbon zincirlerinde bir ya da daha fazla çift bağ bulunuyorsa bu tip yağlara da doymamış yağlar adı verilir.
- Çift bağın bulunduğu noktada yağ asidi kuyruğu dirsek şeklinde kıvrılır.
- Dirsek noktaları, oda sıcaklığında katılaşmayı önler.

(b) Doymamış yağ ve yağ asidi. Oda sıcaklığındaki doymamış yağ molekülleri, yağ asidi kuyruklarındaki bükülmeden oturu katılaşacak kadar yakın konumda paketlenemezler.

Doymuş yağlar ve sağlık sorunları

- Bu yağlar açısından zengin diyetler arterosklerozis adı verilen hastalığa neden olur.
- Kan damarlarının i çeperlerinde plak adı verilen yağ birikintileri oluşur.
- Bu plaklar kan akışını engeller ve damar esnekliğini azaltır.

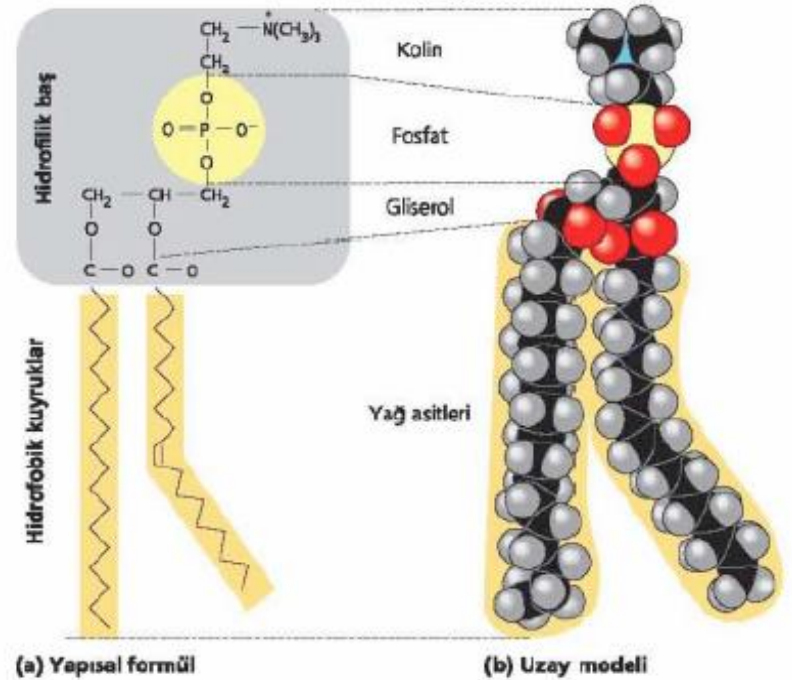

Yağlar ve enerji

- Hidrokarbon zincirleri benzindeki benzer biçimde enerji verir.
- 1 g yağın depoladığı enerji, 1 g karbohidrattan daha fazladır.
- Dolayısı ile sıkıştırılmış enerji deposu olarak görev yaparlar.

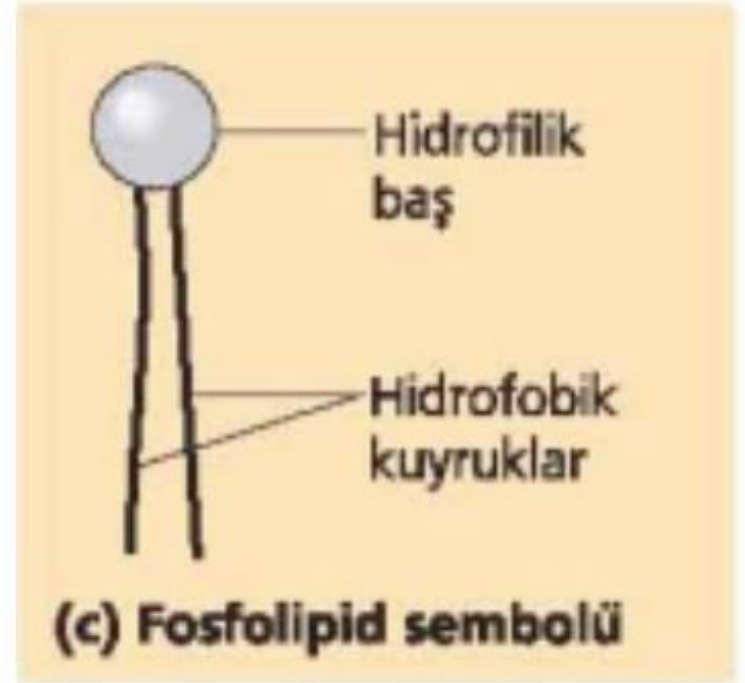
Fosfolipitler

- Bir molekül gliserol ile iki molekül yağ asidinin birleşmesinden oluşurlar.
- Gliserolün üçüncü karbon atomuna bir fosfat grubu bağlanmıştır.

Fosfolipitler

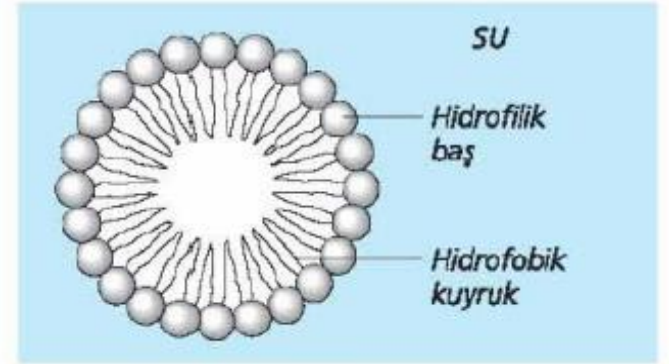
- Yağ asitleri hidrofobiktir.
- Ancak fosfat grubu hidrofiliktir.
- Bu nedenle fosfolipitlerin baş kısmı suda çözünebilirken kuyruk kısımları çözünmez.

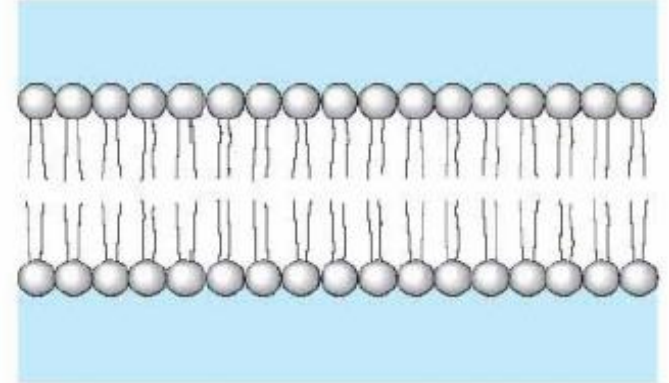
Fosfolipidler

- Su içine bırakıldıklarında misel oluştururlar.
- Hücre zarında ise çift tabakalı olarak sıralanırlar.

(a) Misel

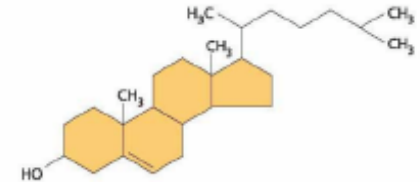

(b) Çift tabakalı fosfolipid

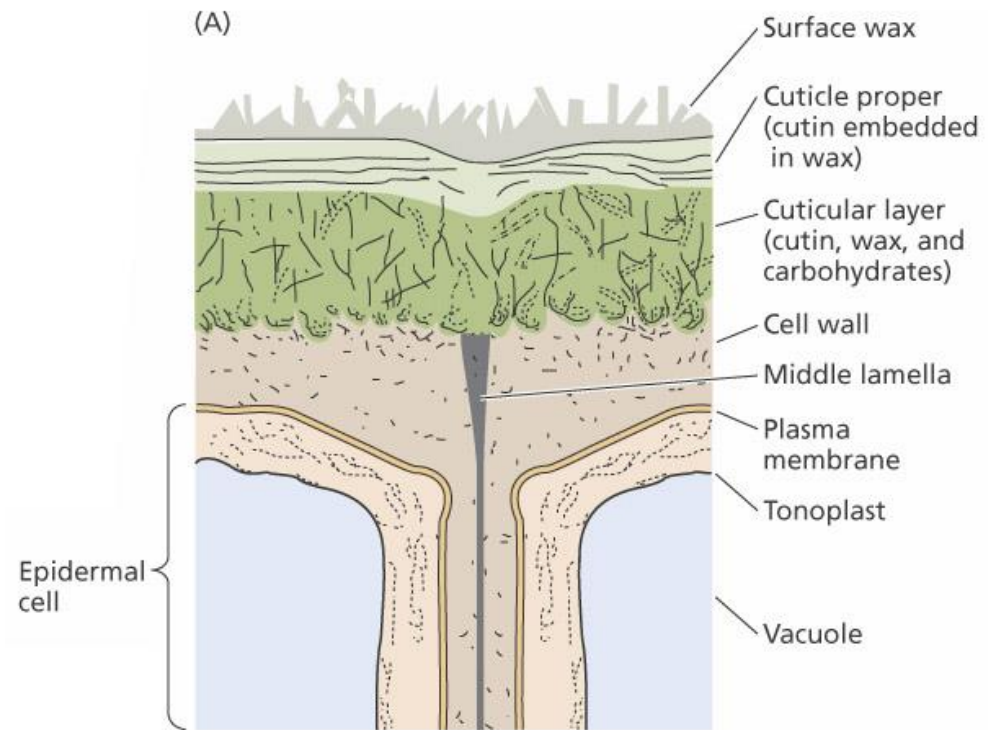
Steroidler

- Birbiri ile kaynaşmış dört halka içeren moleküllerdir.
- Halkalara farklı fonksiyonel gruplar bağlanması ile farklı steroidler oluşur.
- Kolesterol hücre zarı bileşenidir ve diğer steroidlerin sentezine öncülük eder.
- Cinsiyet hormonları da dahil birçok hormon kolesterolden köken alır.

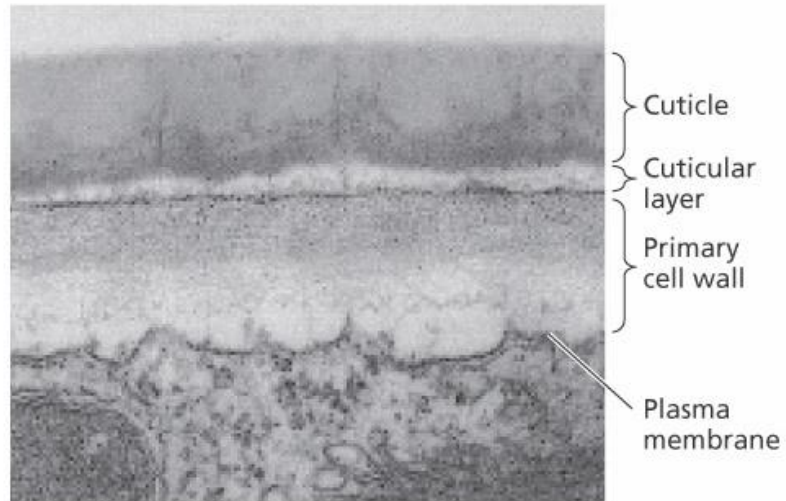

ŞEKİL 5.14 Bir steroid olan kolesterol. Cinsiyet hormonlarının da dahil olduğu diğer steroidler kolesterol molekülünden sentezlenirler. Steroidler birbirlerine bağlı dört halkaya (sarı renkli gösterilmiştir) eklenen fonksiyonel gruplar açısından birbirlerinden ayrılırlar.

mumlar

(B)

suberin

